

SZCZEGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA
ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ
PLACÓWKI OŚWIATOWEJ ORAZ PERSONELU
PLACÓWKI OŚWIATOWEJ

Informacja o postanowieniach szczególnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej placówki oświatowej oraz personelu placówki oświatowej - zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (DZ. U. 2015 r., poz. 1844 z późn. zm.).

Informacja	Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub wartości wykupu ubezpieczenia		Postanowienia ogólne: § 1 Definicje: § 2 Przedmiot i zakres ubezpieczenia: § 3 - § 8 Zakres czasowy odpowiedzialności: § 8 Suma gwarancyjna: § 11 Umowa ubezpieczenia: § 12 Okres ubezpieczenia i czas trwania odpowiedzialności: § 13 Prawa i obowiązki Ubezpieczającego: § 17 Postępowanie w przypadku wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego: § 19 i § 20 Wypłata odszkodowania: § 21
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia		Postanowienia ogólne: § 1 Definicje: § 2 Przedmiot i zakres ubezpieczenia: § 3 - § 7 Zakres czasowy odpowiedzialności: § 9 Suma gwarancyjna: § 11 Wyłączenia odpowiedzialności: § 10 Umowa ubezpieczenia: § 12 Okres ubezpieczenia i czas trwania odpowiedzialności: § 13 Prawa i obowiązki Ubezpieczającego: § 17 ust. 5 Postępowanie w przypadku wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego: § 19 ust. 2 i 3, § 20 ust. 2 i ust. 5 Wypłata odszkodowania: § 21 ust. 2 pkt 5

SPIS TREŚCI

POSTANOWIENIA OGÓLNE	3
DEFINICJE	3
PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA	5
KLAUZULA OC NAUCZYCIELA, WYCHOWAWCY, OPIEKUNA ORAZ POZOSTAŁEGO PERSONELU PLACÓWKI OŚWIATOWEJ	5
KLAUZULA OC DYREKTORA PLACÓWKI OŚWIATOWEJ	6
KLAUZULA OC PLACÓWKI OŚWIATOWEJ	6
KLAUZULA OC SZATNI	7
KLAUZULA OC UCZNIÓW PLACÓWKI OŚWIATOWEJ W ZWIĄZKU ODBYWANIEM PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	7
ZAKRES CZASOWY UBEZPIECZENIA	8
WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI	8
SUMA GWARANCYJNA	10
UMOWA UBEZPIECZENIA	10
OKRES UBEZPIECZENIA I CZAS TRWANIA ODPOWIEDZIALNOŚCI	10
ODSTĄPIENIE OD UMOWY UBEZPIECZENIA	11
WYPOWIEDZENIE UMOWY UBEZPIECZENIA	11
SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA	11
PRAWA I OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO	12
PRAWA I OBOWIĄZKI TUZ UBEZPIECZENIA	12
POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA WYPADKU UBEZPIECZENIOWEGO	13
WYPŁATA ODSZKODOWANIA	14
ROSZCZENIA REGRESOWE	15
REKLAMACJE I SKARGI	15
POSTANOWIENIA KOŃCOWE	16

POSTANOWIENIA OGÓLNE
§ 1

1. Niniejsze szczególne warunki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej placówki oświatowej oraz personelu placówki oświatowej, zwane dalej „SWU”, mają zastosowanie w umowach ubezpieczenia zawieranych przez TUZ Ubezpieczenia Towarzystwo Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną (poprzednio: TUZ Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych) z siedzibą w Warszawie, ul. Domaniewska 41, 02 – 672 Warszawa, wpisane do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS: 0001190962, zwane dalej „TUZ Ubezpieczenia”, a osobami fizycznymi, osobami prawnymi oraz jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej.
2. SWU mają zastosowanie również do umów ubezpieczenia zawieranych przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość.
3. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na cudzy rachunek, w takim przypadku postanowienia SWU stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego. Ubezpieczający zobowiązany jest do zapłacenia składki.
4. Za porozumieniem stron do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w SWU, jednakże wszelkie postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w SWU oraz wszelkie zmiany zawartej już umowy ubezpieczenia muszą być sporządzone na piśmie pod rygorem ich nieważności.
5. W sprawach nieuregulowanych mają zastosowanie właściwe przepisy prawa polskiego, a w szczególności: Kodeks cywilny, ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

DEFINICJE
§ 2

Użyte w SWU pojęcia oznaczają:

- 1) **choroba zakaźna lub zakażenie** –
 - a) choroba zakaźna: choroba, która została wywołana przez biologiczny czynnik chorobotwórczy,
 - b) zakażenie: wnikięcie do organizmu i rozwój w nim biologicznego czynnika chorobotwórczego,

- 2) **czysta strata finansowa** - szkoda niewynikająca ze szkody osobowej lub rzeczowej; utrata rzeczy nie jest traktowana jako czysta strata finansowa,
- 3) **dokument ubezpieczenia** – dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia pomiędzy Ubezpieczającym a TUZ Ubezpieczenia,
- 4) **Dyrektor placówki oświatowej** – osoba fizyczna kierująca działalnością Placówki oświatowej oraz reprezentująca ją na zewnątrz lub inna osoba fizyczna, która kieruje tą placówką w jej zastępstwie,
- 5) **franszyza integralna** – wyłączenie odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia za szkody nieprzekraczające ustalonej w umowie ubezpieczenia kwoty. Jeśli wartość szkody przekroczy tę kwotę, TUZ Ubezpieczenia wypłaca należne odszkodowanie, a franszyza integralna nie pomniejsza tego odszkodowania,
- 6) **Klient:**
 - a) osoba fizyczna,
 - b) osoba prawna,
 - c) jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której obowiązujące przepisy przyznają zdolność prawną, będąca Ubezpieczającym, Ubezpieczonym, uposażonym lub uprawnionym z umowy ubezpieczenia, spadkobiercą posiadającym interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności lub spełnieniu świadczenia z umowy ubezpieczenia.Niniejsza definicja ma zastosowanie w procesie składania i rozpatrywania reklamacji i skarg uregulowanym w § 23 SWU,
- 7) **nauczyciel, wychowawca, opiekun** – pracownik dydaktyczny zatrudniony w Placówce oświatowej,
- 8) **pracownik** – osoba fizyczna zatrudniona przez Placówkę oświatową na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę albo na podstawie umowy cywilnoprawnej, z wyłączeniem osoby fizycznej będącej przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców, z którą Ubezpieczający zawarł umowę cywilnoprawną,
- 9) **osoba bliska** – małżonek, konkubent, dzieci, pasierbowie, dzieci przysposobione oraz przyjęte na wychowanie, rodzice, ojczym, macocha, teściowie, przysposabiający, dziadkowie, wnuki, rodzeństwo, zięciowie, synowie,
- 10) **osoba trzecia** – każda osoba niebędąca Ubezpieczonym; za osobę trzecią rozumie się również dzieci lub młodzież uczęszczające do Placówki oświatowej,
- 11) **Personel placówki oświatowej** – nauczyciel, wychowawca, opiekun i inny pracownik zatrudniony w Placówce oświatowej,
- 12) **Placówka oświatowa:**
 - a) żłobek lub klub dziecięcy w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3;
 - b) przedszkole, szkoła, placówka oświatowo-wychowawcza i inne placówki w rozumieniu ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty oraz ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe,
 - c) uczelnia w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce; za placówkę oświatową nie uznaje się w rozumieniu niniejszych SWU klubu sportowego w rozumieniu ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie,
- 13) **podwykonawca** – osoba fizyczna niebędąca pracownikiem w rozumieniu niniejszych SWU, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której Ubezpieczony powierzył wykonanie określonych prac lub usług,
- 14) **praktyczna nauka zawodu** - organizowanie przez Placówkę oświatową zajęć praktycznych lub praktyk zawodowych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu, w celu opanowania przez ucznia Placówki oświatowej umiejętności zawodowych niezbędnych do podjęcia pracy w danym zawodzie,
- 15) **reklamacja** – wystąpienie skierowane do TUZ Ubezpieczenia przez Klienta, w którym Klient zgłasza zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez TUZ Ubezpieczenia,
- 16) **skarga** – wystąpienie skierowane przez Klienta, z wyłączeniem spraw objętych zakresem podmiotowym i przedmiotowym zarezerwowanym dla reklamacji, dotyczące zaniedbań, uchybień czy też nienależytego wykonania obowiązków przez jednostki organizacyjne TUZ Ubezpieczenia, pracowników TUZ Ubezpieczenia lub agentów ubezpieczeniowych TUZ Ubezpieczenia,
- 17) **szkoda** – szkoda na osobie lub szkoda rzeczowa,
- 18) **szkoda na osobie** – śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, w tym także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia,
- 19) **szkoda rzeczowa** – utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy, w tym także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie nastąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy,
- 20) **substancje niebezpieczne** – jedna lub więcej substancji albo mieszaniny substancji, które ze względu na swoje właściwości chemiczne lub biologiczne mogą, w razie nieprawidłowego obchodzenia się z nimi, spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska; substancją niebezpieczną może być surowiec, produkt, półprodukt, odpad, a także substancja powstała w wyniku awarii,
- 21) **uczeń** - osoba fizyczna uczęszczająca do Placówki oświatowej, która ukończyła 13 lat, odbywająca praktyczną naukę zawodu organizowaną przez Placówkę oświatową i wymieniona w imiennym wykazie Ubezpieczonych; definicja ma zastosowanie wyłącznie do Klauzuli OC uczniów placówki oświatowej w związku z odbywaniem praktycznej nauki zawodu;

- 22) **Ubezpieczający** – osoba fizyczna, osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową, która zawarła umowę ubezpieczenia na swoją rzecz lub na cudzy rachunek, zobowiązana do zapłaty składki ubezpieczeniowej,
- 23) **Ubezpieczony** – osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, wskazana w dokumencie ubezpieczenia, której odpowiedzialność cywilna objęta jest umową ubezpieczenia,
- 24) **ubezpieczenie grupowe** - umowa ubezpieczenia zawierana na cudzy rachunek, w której Ubezpieczający zawiera umowę wyłącznie na rzecz więcej niż jednej osoby fizycznej,
- 25) **umowa ubezpieczenia zawarta na odległość** - umowa zawierana z Ubezpieczającym będącym konsumentem bez jednoczesnej fizycznej obecności strony, z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość do chwili zawarcia umowy wyłącznie,
- 26) **wartości pieniężne** – krajowe i zagraniczne znaki pieniężne (gotówka), чеки, weksle i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę oraz złoto, srebro i wyroby z tych metali, kamienie szlachetne, perły, bursztyn, a także platyna i inne metale z grupy platynowców,
- 27) **wypadek ubezpieczeniowy** – powstanie w okresie ubezpieczenia szkody osobowej lub rzeczowej, objętej ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszych SWU, w następstwie działania lub zaniechania Ubezpieczonego, bez względu na moment tego działania lub zaniechania,
- 28) **zatrucie pokarmowe** – choroba wynikająca ze spożycia pokarmu lub przyjęcia płynów zawierających substancje szkodliwe, a w szczególności toksyny bakteryjne, drobnoustroje lub oba naraz i przebiegająca z objawami ostrego nieżytkowo-jelitowego.

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 3

1. Na warunkach określonych w niniejszych SWU ochroną ubezpieczeniową może zostać objęta odpowiedzialność cywilna:
 - 1) nauczyciela, wychowawcy, opiekuna oraz pozostałego Personelu placówki oświatowej – ubezpieczenie w ramach Klauzuli OC nauczyciela, wychowawcy, opiekuna oraz pozostałego Personelu placówki oświatowej (§ 4),
 - 2) Dyrektora placówki oświatowej i jego zastępców - ubezpieczenie w ramach Klauzuli OC dyrektora placówki oświatowej (§ 5),
 - 3) Placówki oświatowej - ubezpieczenie w ramach Klauzuli OC Placówki oświatowej (§ 6),
 - 4) ucznia odbywającego praktyczną naukę zawodu – ubezpieczenie w ramach Klauzuli OC uczniów placówki oświatowej w związku z odbywaniem praktycznej nauki zawodu (§ 8).
2. W przypadku ubezpieczenia w ramach Klauzuli OC Placówki oświatowej na wniosek Ubezpieczającego ochroną ubezpieczeniową może zostać objęta również odpowiedzialność cywilna z tytułu prowadzenia szatni w ramach Klauzuli OC szatni (§ 7).

KLAUZULA OC NAUCZYCIELA, WYCHOWAWCY, OPIEKUNA ORAZ POZOSTAŁEGO PERSONELU PLACÓWKI OŚWIATOWEJ

§ 4

1. Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień SWU i za pobraniem dodatkowej składki ustala się, że przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone osobie trzeciej w związku z wykonywaniem przez Ubezpieczonego zadań w ramach powierzonego mu stanowiska nauczyciela, wychowawcy, opiekuna lub innego pracownika Placówki oświatowej, z zastrzeżeniem ust. 7 niniejszego paragrafu, oraz w związku z posiadanym, w tym użytkowanym, w związku z wykonywaniem tych zadań mieniem.
2. W sytuacji, w której zobowiązanym do naprawienia szkody wyrządzonej osobie trzeciej przez Ubezpieczonego przy wykonywaniu przez niego obowiązków pracowniczych jest Placówka oświatowa, w której Ubezpieczony jest zatrudniony, TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność do wysokości roszczenia regresowego przysługującego Placówce oświatowej wobec Ubezpieczonego, nie więcej jednak niż do wysokości sumy gwarancyjnej.
3. Na podstawie niniejszej klauzuli ochroną ubezpieczeniową objęta jest również odpowiedzialność cywilna za szkody wyrządzone przez Ubezpieczonego pełniącego funkcję opiekuna na wycieczkach, obozach, zielonych szkołach organizowanych przez Placówkę oświatową.
4. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również szkody wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa.
5. Suma gwarancyjna ustalona w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli stanowi górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia w odniesieniu do jednego i wszystkich wypadków ubezpieczeniowych w okresie ubezpieczenia.
6. Ubezpieczenie obejmuje wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Norwegii, Islandii, z wyłączeniem ich terytoriów specjalnych lub zamorskich.

7. Niniejsza Klauzula nie obejmuje ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego za szkody wyrządzone w ramach wykonywanych obowiązków Dyrektora placówki oświatowej.
8. Z zachowaniem wyłączeń § 10 SWU TUZ Ubezpieczenia nie obejmuje ochroną odpowiedzialności materialnej Ubezpieczonego wobec pracodawcy za szkody w mieniu powierzonym (odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi).

KLAUZULA OC DYREKTORA PLACÓWKI OŚWIATOWEJ**§ 5**

1. Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień SWU i za pobraniem dodatkowej składki ustala się, że przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone osobie trzeciej w związku z wykonywaniem przez Ubezpieczonego obowiązków Dyrektora placówki oświatowej w granicach posiadanych kompetencji.
2. TUZ Ubezpieczenia udziela ochrony ubezpieczeniowej z tytułu powstania szkód będących następstwem czynu niedozwolonego w granicach odpowiedzialności ustawowej (odpowiedzialność cywilna deliktowa) lub niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (odpowiedzialność cywilna kontraktowa).
3. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również szkody wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa.
4. Suma gwarancyjna ustalona w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli stanowi górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia w odniesieniu do jednego i wszystkich wypadków ubezpieczeniowych w okresie ubezpieczenia.
5. Ubezpieczenie obejmuje wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
6. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 10 SWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody:
 - 1) poniesione przez pracowników Placówki oświatowej, będące następstwem wypadku przy pracy, w rozumieniu ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
 - 2) wynikające z roszczeń pracowników dochodzonych na podstawie przepisów prawa pracy.

KLAUZULA OC PLACÓWKI OŚWIATOWEJ**§ 6**

1. Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień SWU i za pobraniem dodatkowej składki ustala się, że przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone osobie trzeciej w związku z prowadzoną działalnością Placówki oświatowej polegającą na wykonywaniu zadań dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych i pomocniczych związanych z procesem nauczania i wychowania oraz posiadany mieniem wykorzystywanym w tej działalności.
2. TUZ Ubezpieczenia udziela ochrony ubezpieczeniowej z tytułu powstania szkód będących następstwem czynu niedozwolonego w granicach odpowiedzialności ustawowej (odpowiedzialność cywilna deliktowa) lub niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (odpowiedzialność cywilna kontraktowa).
3. Ochroną ubezpieczeniową objęta jest także odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego w związku z prowadzeniem stołówki lub bufetu w ubezpieczonej Placówce oświatowej.
4. TUZ Ubezpieczenia w zakresie, o którym mowa w ust. 3, odpowiada za szkody osobowe lub rzeczowe będące następstwem zatrucia pokarmowego bądź innego rozstroju zdrowia lub uszkodzeń ciała oraz spowodowane uszkodzeniem lub zniszczeniem rzeczy, do którego doszło z winy Ubezpieczonego lub jego pracowników na skutek m.in. podawania, przygotowywania, serwowania, gotowania posiłków, dań lub napojów przez Ubezpieczonego lub jego pracowników.
5. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również szkody wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa.
6. Suma gwarancyjna ustalona w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli stanowi górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia w odniesieniu do jednego i wszystkich wypadków ubezpieczeniowych w okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 7.
7. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia z tytułu zatruc pokarmowych w związku z prowadzeniem stołówki lub bufetu w ubezpieczonej Placówce oświatowej ograniczona jest do podlimitu ustalonego w ramach sumy gwarancyjnej dla niniejszej Klauzuli i wynosi 10 000 PLN na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe, w tym odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia w odniesieniu do jednego poszkodowanego ustala się w wysokości 300 PLN. Wypłata odszkodowania z zakresu objętego podlimitem dla szkód, o których mowa w zdaniu poprzednim powoduje zmniejszenie tego podlimitu o wypłaconą kwotę odszkodowania, a także zmniejsza zarówno podlimit określony na wszystkie wypadki oraz ogólną sumę gwarancyjną ustaloną w umowie ubezpieczenia dla tej Klauzuli.
8. Ubezpieczenie obejmuje wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

9. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 10 SWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody:
- 1) poniesione przez pracowników Ubezpieczonego, będące następstwem wypadku przy pracy, w rozumieniu ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
 - 2) wynikające z roszczeń pracowników dochodzonych na podstawie przepisów prawa pracy.
10. W ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia przez Ubezpieczonego szkolnej stołówki lub bufetu ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje ponadto szkód:
- 1) wyrządzonych przez Ubezpieczonego lub pracownika nieposiadającego wymaganych badań lekarskich, zezwoleń, uprawnień, kwalifikacji, przeszkolenia do wykonywania obowiązków pracowniczych, przy wykonywaniu których została wyrządzona szkoda,
 - 2) spowodowanych wskutek nieprzestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz regulaminów wewnętrznych obowiązujących w zakładzie pracy,
 - 3) powstałych na skutek działania alergenów,
 - 4) powstałych na skutek użycia przeterminowanych lub niezdatnych do spożycia produktów, o ile Ubezpieczony lub jego pracownicy mieli świadomość bądź przy zachowaniu należytej staranności powinni mieć świadomość ich przeterminowania lub niezdatności do spożycia.

KLAUZULA OC SZATNI**§ 7**

1. Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień SWU i za pobraniem dodatkowej składki ustala się, że przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna za szkody w rzeczach przyjętych przez Ubezpieczonego na przechowanie, polegające na ich uszkodzeniu lub zniszczeniu albo utracie.
2. Ochrona ubezpieczeniowa, o której mowa w ust. 1, obejmuje odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody w rzeczach oddanych na przechowanie do szatni Placówki oświatowej lub pozostawionych w indywidualnych metalowych szafkach ubraniowych lub skrytkowych udostępnionych uczniom przez Ubezpieczonego.
3. Ochrona ubezpieczeniowa, o której mowa w niniejszej Klauzuli, udzielana jest pod warunkiem, że rzecz:
 - a) jest przechowywana w pomieszczeniu zamkniętym lub szafce zamkniętej - co najmniej na jeden zamek i stale dozorowanym przez wyznaczonego pracownika Placówki oświatowej lub monitorowanym poprzez system wizyjny kamer rejestrujących obraz,
 - b) miejsce przechowywania znajduje się na terenie Placówki oświatowej, w której Ubezpieczony prowadzi działalność związaną z wychowaniem, edukacją lub opieką nad dziećmi lub młodzieżą.
4. TUZ Ubezpieczenia udziela ochrony ubezpieczeniowej z tytułu powstania szkód będących następstwem czynu niedozwolonego w granicach odpowiedzialności ustawowej (odpowiedzialność cywilna deliktowa) lub niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (odpowiedzialność cywilna kontraktowa).
5. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również szkody wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa.
6. Suma gwarancyjna ustalona w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli wynosi 2 500 PLN i stanowi górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych w okresie ubezpieczenia, w tym w przypadku odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia w odniesieniu do jednego poszkodowanego ustala się podlimit w wysokości 250 PLN.
7. Ubezpieczenie obejmuje wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na terenie Placówki oświatowej.
8. W przypadku zaginięcia lub kradzieży rzeczy oddanych na przechowanie Ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 12 godzin od chwili powzięcia wiadomości o zaistniałym zdarzeniu powiadomić Policję.
9. W przypadku włączenia do umowy ubezpieczenia niniejszej Klauzuli nie ma zastosowania wyłączenie wskazane w § 10 ust. 1 pkt 14 SWU w rzeczach przyjętych na przechowanie, z zachowaniem wyłączenia odpowiedzialności za szkody w sprzęcie elektronicznym lub optycznym, tj.: telefonach komórkowych, komputerach, aparatach fotograficznych, sprzęcie audio-wizualnym i innym sprzęcie elektronicznym lub optycznym oraz pozostałych wyłączeń określonych w § 10 SWU.

KLAUZULA OC UCZNIÓW PLACÓWKI OŚWIATOWEJ W ZWIĄZKU ODBYWANIEM PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU**§ 8**

1. Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą Klauzulą postanowień SWU i za pobraniem dodatkowej składki ustala się, że przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego ucznia za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone osobom trzecim podczas i w związku z odbywaniem przez niego praktycznej nauki zawodu.
2. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również szkody wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa.

3. Suma gwarancyjna ustalona w umowie ubezpieczenia dla niniejszej Klauzuli stanowi górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia w odniesieniu do jednego i wszystkich wypadków ubezpieczeniowych w okresie ubezpieczenia.
4. Ubezpieczenie obejmuje wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 10 SWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody wyrządzone podczas odbywania praktycznej nauki zawodu związanej z: medycyną, w tym w szczególności w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, kierowaniem pojazdami mechanicznymi w rozumieniu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, (z wyłączeniem pojazdów wolnobieżnych w zakresie nieobjętym obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadacza pojazdu mechanicznego) lub pojazdami szynowymi w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. o ruchu drogowym, lotnictwem, żeglugą morską lub śródlądową oraz w górnictwie.

ZAKRES CZASOWY UBEZPIECZENIA**§ 9**

1. Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje wypadki ubezpieczeniowe, które miały miejsce w okresie ubezpieczenia, o ile roszczenia z ich tytułu zostały zgłoszone przed upływem terminu przedawnienia.
2. Wszystkie szkody, które powstały wskutek tej samej przyczyny, niezależnie od liczby osób poszkodowanych, uważa się za jeden wypadek ubezpieczeniowy, a za chwilę jego wystąpienia przyjmuje się chwilę wystąpienia pierwszej szkody (szkoda seryjna). Ochroną ubezpieczeniową objęte są wszystkie szkody z takiej serii pod warunkiem, że pierwsza szkoda z tej serii powstała w okresie ubezpieczenia.
3. W razie wątpliwości co do momentu powstania szkody osobowej, przyjmuje się, że jest to dzień, w którym poszkodowany po raz pierwszy skonsultował się z lekarzem w związku z objawami, które miały związek z tą szkodą.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI**§ 10**

1. TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada za szkody:
 - 1) wyrządzone umyślnie,
 - 2) polegające na powstaniu czystej straty finansowej,
 - 3) wyrządzone przez osobę nieposiadającą uprawnień do prowadzenia działalności lub wykonywania zawodu lub pozbawioną prawa do wykonywania zawodu lub którą obowiązywał zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności, związanej z wychowaniem, edukacją dzieci lub młodzieży lub opieką nad nimi,
 - 4) wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych lub zakażeń; niniejsze wyłączenie nie obejmuje zatruc pokarmowych, jeżeli zawarto ubezpieczenie w ramach Klauzuli OC Placówki oświatowej,
 - 5) w rzeczach ruchomych, w tym w pojazdach w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym lub w ich wyposażeniu, laptopach, telefonach komórkowych, oddanych w użytkowanie Ubezpieczonemu na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu albo innego tytułu prawnego,
 - 6) w mieniu osób trzecich przekazanym w celu wykonania obróbki, naprawy, czyszczenia i innych podobnych czynności,
 - 7) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu, zaginięciu lub kradzieży wartości pieniężnych,
 - 8) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu, zaginięciu lub kradzieży dzieł, dokumentów, nośników danych, zbiorów o charakterze kolekcjonerskim lub archiwalnym lub rzeczy ruchomych o charakterze zabytkowym lub unikatowym,
 - 9) spowodowane naruszeniem praw własności intelektualnej, praw autorskich, patentów, znaków towarowych lub nazw, a także zasad uczciwej konkurencji,
 - 10) wyrządzone osobie bliskiej Ubezpieczonego,
 - 11) wyrządzone w środowisku przez jego zanieczyszczenie oraz w drzewostanie parków i lasów,
 - 12) wynikłe z emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych,
 - 13) wyrządzone przez podwykonawców,
 - 14) powstałe w rzeczach przyjętych na przechowanie, w tym w sprzęcie elektronicznym lub optycznym, tj.: telefonach komórkowych, komputerach, aparatach fotograficznych, sprzęcie audio-wizualnym i innym sprzęcie elektronicznym lub optycznym,
 - 15) za szkody powstałe podczas lub w wyniku działań wojennych lub niepokoїв społecznych, a w szczególności: wojny, zbrojnej inwazji, stanu wyjątkowego lub wojennego, i innych działań wojennych (bez względu na to czy zostały formalnie

- wypowiedziane), wojny domowej, niepokojów społecznych, rewolucji, powstania lub zbrojnego przejęcia władzy lub przewrotu politycznego albo działania terrorystycznego, strajku, lokautu i zamieszek,
- 16) za szkody spowodowane aktami terroryzmu lub sabotażu, przez które uważa się: nielegalne akcje organizowane z pobudek ideologicznych, politycznych lub religijnych, indywidualne lub grupowe, skierowane przeciwko osobom lub obiektom w celu wprowadzenia chaosu, zastraszenia ludności lub dezorganizacji życia publicznego przy użyciu przemocy, albo skierowane przeciw społeczeństwu z zamiarem jego zastraszenia dla osiągnięcia celów politycznych lub społecznych,
 - 17) za szkody wynikłe z niedotrzymania terminu, a w szczególności: wynikające z niepodjęcia, przerwania wykonania zobowiązania lub z nieterminowego wykonania zobowiązania lub zwłoki w wykonaniu zobowiązania, chyba że jest ono następstwem szkody objętej ubezpieczeniem,
 - 18) z tytułu roszczeń o naruszanie dóbr osobistych (innych niż objęte zakresem szkody osobowej) lub przepisów prawa dotyczących ochrony danych osobowych,
 - 19) za które Ubezpieczający lub osoba, za którą ponosi on odpowiedzialność, jest odpowiedzialna wskutek umownego przejęcia odpowiedzialności cywilnej osoby trzeciej albo wskutek rozszerzenia zakresu własnej odpowiedzialności cywilnej wynikającej z ustawy,
 - 20) powstałe wskutek powolnego działania temperatury, gazów, oparów, wilgoci, dymu, sadzy, ścieków, zagrzybienia, wibracji lub działania hałasu;
 - 21) w zakresie odpowiedzialności cywilnej będącej przedmiotem ubezpieczeń obowiązkowych, o których mowa w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych,
 - 22) wyrządzone przez Ubezpieczającego lub osoby, za które ponosi on odpowiedzialność, w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi albo po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii o przeciwdziałaniu narkomanii, o ile stan ten miał wpływ na zajście wypadku ubezpieczeniowego,
 - 23) wynikłe z przeprowadzenia imprezy masowej w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych,
 - 24) regulowane przepisami ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
 - 25) powstałe wskutek użycia produktu, w rozumieniu ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. o ogólnym bezpieczeństwie produktów, dla którego ustalony okres użytkowania już upłynął, albo szkody powstałe w wyniku nieprawidłowego korzystania lub obchodzenia się z produktem,
 - 26) wyrządzone przez produkt leczniczy w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne,
 - 27) powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania:
 - a) energii jądrowej, skażenia radioaktywnego, promieni laserowych, maserowych oraz pola magnetycznego lub elektromagnetycznego,
 - b) formaldehydu, dioksyn, azbestu lub bifenyli polichlorowanych (PCB),
 - c) tytoniu lub wyrobów tytoniowych oraz substancji lub roztworów wykorzystywanych w elektronicznych inhalatorach nikotyny (tzw. e-papierosy),
 - 28) powstałe wskutek osiadania gruntu, osunięcia się ziemi, zalania przez wody stojące lub płynące, wyłączenie nie dotyczy cofnięcia się cieczy w systemach kanalizacyjnych,
 - 29) powstałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, chyba że rozszerzono zakres ubezpieczenia o Klauzulę OC nauczyciela, wychowawcy, opiekuna oraz pozostałego Personelu placówki oświatowej, wówczas ochrona ubezpieczeniowa obejmuje wyłącznie szkody powstałe na terytorium państw wskazanych w tej Klauzuli,
 - 30) poniesione przez pracowników w następstwie wypadku przy pracy w rozumieniu ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz roszczeń pracowników dochodzonych na podstawie przepisów prawa pracy,
 - 31) powstałe w związku z udzielaniem (lub zaniechaniem udzielenia wbrew obowiązującym przepisom prawa) świadczeń zdrowotnych, prowadzeniem (również w roli sponsora lub podmiotu odpowiedzialnego) lub uczestnictwem w badaniach klinicznych albo w eksperymentach medycznych oraz w związku z transportowaniem, przechowywaniem i wydawaniem produktów leczniczych,
 - 32) roszczeń pomiędzy Ubezpieczonymi z tytułu tej samej umowy ubezpieczenia,
 - 33) nieprzekraczające 100 zł.
2. TUZ Ubezpieczenia ponadto nie obejmuje ochroną roszczeń o wykonanie umów, o należyte wykonanie umów, roszczeń z tytułu zastępczego wykonania umów, roszczeń o zwrot świadczeń oraz roszczeń o zwrot kosztów poniesionych na poczet lub w celu wykonania umów, kar pieniężnych, w tym umownych, grzywien, nawiązek administracyjnych lub sądowych, odszkodowań z tytułu odstąpienia od umowy, podatków lub opłat manipulacyjnych i odsetek, świadczeń pieniężnych zasądzonych

w postępowaniu karnym, odszkodowań o charakterze karnym (odszkodowania retorsyjne) oraz jakichkolwiek innych zobowiązań o charakterze publicznoprawnym.

3. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje strat, szkód, roszczeń, grzywien, kar lub jakichkolwiek innych kosztów bezpośrednio lub pośrednio wynikających z lub związanych z (w tym obawą lub zagrożeniem rzeczywistym lub rzekomym) wystąpieniem zakażenia lub choroby zakaźnej, lub biologicznego czynnika chorobotwórczego wywołującego te zakażenia i choroby, dla których z powodu ich występowania, ogłoszono stan zagrożenia epidemiologicznego lub stan epidemii, albo pandemią ogłoszoną przez Światową Organizację Zdrowia.

SUMA GWARANCYJNA

§ 11

1. Suma gwarancyjna w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia.
2. W granicach sumy gwarancyjnej, o której mowa w ust. 1, mogą być wyodrębnione podlimity odpowiedzialności za szkody:
1) z tytułu jednego wypadku ubezpieczeniowego,
2) z tytułu ryzyk określonych w Klauzulach.
3. Suma gwarancyjna ulega pomniejszeniu o wartość wypłaconego odszkodowania. Z chwilą wyczerpania się sumy gwarancyjnej ochrona ubezpieczeniowa wygasa.
4. Suma gwarancyjna na warunkach umowy ubezpieczenia lub za zgodą TUZ Ubezpieczenia zostać podwyższone po opłaceniu dodatkowej składki.

UMOWA UBEZPIECZENIA

§ 12

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 12 miesięcy, chyba że strony umówią się inaczej. Umowa ubezpieczenia zawierana jest na podstawie wniosku złożonego przez Ubezpieczającego u przedstawiciela TUZ Ubezpieczenia lub poprzez przyjęcie przez Ubezpieczającego warunków oferty zaproponowanej przez TUZ Ubezpieczenia.
2. Umowę ubezpieczenia indywidualnego i umowę grupowego ubezpieczenia na cudzy rachunek zawiera się z imiennym wskazaniem Ubezpieczonych.
3. Przy zawieraniu umowy grupowego ubezpieczenia na cudzy rachunek Ubezpieczający zobowiązany jest dostarczyć do TUZ Ubezpieczenia imienny wykaz Ubezpieczonych niezwłocznie po zawarciu umowy ubezpieczenia. Ubezpieczenie obejmuje tylko osoby wskazane w wykazie.
4. TUZ Ubezpieczenia może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od uzyskania dodatkowych informacji związanych z oceną ryzyka ubezpieczeniowego.
5. TUZ Ubezpieczenia potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia dokumentem ubezpieczenia.
6. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na odległość. Warunkiem zawarcia umowy na odległość jest zapoznanie się i zaakceptowanie postanowień regulaminu określającego zasady zawierania umowy na odległość, SWU i warunków umowy, a także zapłata składki ubezpieczeniowej w ustalonym terminie.

OKRES UBEZPIECZENIA I CZAS TRWANIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 13

1. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy ubezpieczenia i nie wcześniej niż od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty.
2. Jeżeli w umowie ubezpieczenia określono termin zapłaty składki lub jej pierwszej raty przypadający po dniu, w którym rozpoczyna się oznaczony w umowie ubezpieczenia okres ubezpieczenia, odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia rozpoczyna się od dnia oznaczonego w umowie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Jeżeli TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie, TUZ Ubezpieczenia może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosił odpowiedzialność. W przypadku braku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia wygasa ona z końcem okresu, za który przypadała niezapłacona składka.
4. W razie opłacania składki w ratach, niezapłacenie we wskazanym w dokumencie ubezpieczenia terminie kolejnej raty składki powoduje ustanie odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia, jeżeli po upływie terminu TUZ Ubezpieczenia wezwało

Ubezpieczającego do zapłaty raty składki z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności.

5. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia kończy się:

- 1) z upływem ostatniego dnia okresu ubezpieczenia, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia,
- 2) z dniem wypowiedzenia przez TUZ Ubezpieczenia umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym lub z upływem okresu, za który przypadała niezapłacona składka, zgodnie z § 13 ust. 3,
- 3) z upływem 7 dni od daty otrzymania wezwania do zapłaty zaległej, kolejnej raty składki, w przypadku braku jej wpłaty, zgodnie z § 13 ust. 4,
- 4) z dniem odstąpienia przez Ubezpieczającego od umowy ubezpieczenia zgodnie § 14 lub z dniem wypowiedzenia umowy ubezpieczenia zgodnie z § 15.

ODSTĄPIENIE OD UMOWY UBEZPIECZENIA**§ 14**

Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku, gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą – w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia TUZ Ubezpieczenia nie poinformował Ubezpieczającego będącego konsumentem o prawie odstąpienia od umowy, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym Ubezpieczający będący konsumentem dowiedział się o tym prawie. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w jakim TUZ Ubezpieczenia udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

WYPOWIEDZENIE UMOWY UBEZPIECZENIA**§ 15**

1. Każda ze stron umowy ubezpieczenia może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w terminie 14 dni od otrzymania od drugiej strony żądania zmiany wysokości składki na skutek ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa powstania szkody.
2. TUZ Ubezpieczenia ma prawo wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w przypadkach wskazanych w Kodeksie cywilnym, a także w przypadku zaistnienia ważnych powodów określonych w SWU lub w umowie ubezpieczenia.
3. Za ważny powód, o którym mowa w ust. 2 uznaje się zatajenie lub podanie przez Ubezpieczającego nieprawdziwych informacji, o które TUZ Ubezpieczenia zapytywało przed zawarciem umowy, a które miały wpływ na ocenę ryzyka ubezpieczeniowego lub wysokość należnej składki.

SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA**§ 16**

1. Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia po dokonaniu oceny ryzyka ubezpieczeniowego.
2. Składka uzależniona jest m.in. od:
 - 1) przedmiotu ubezpieczenia,
 - 2) wysokości sumy gwarancyjnej,
 - 3) okresu ubezpieczenia,
 - 4) liczby dzieci i młodzieży uczęszczających do Placówki oświatowej – dotyczy wyłącznie Klauzuli OC Placówki oświatowej i Klauzuli OC szatni.
3. Wysokość i termin zapłaty składki lub rat składki określa się w dokumencie ubezpieczenia.
4. Opłata składki lub jej pierwszej raty następuje przy zawieraniu umowy ubezpieczenia, chyba że w dokumencie ubezpieczenia określono inny sposób bądź termin opłacenia składki lub jej pierwszej raty.
5. Jeżeli zapłata składki lub raty składki dokonywana jest w formie przelewu bankowego, za dzień zapłaty składki uważa się dzień wpływu składki na rachunek bankowy TUZ Ubezpieczenia. Za zapłatę składki nie uważa się zapłaty kwoty niższej od wynikającej z umowy ubezpieczenia.
6. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa powstania wypadku ubezpieczeniowego, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia.
7. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

PRAWA I OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO**§ 17**

1. Ubezpieczający ma prawo żądać od TUZ Ubezpieczenia:
 - 1) udostępnienia informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania,
 - 2) pisemnego potwierdzenia przez TUZ Ubezpieczenia udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez TUZ Ubezpieczenia.
2. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości TUZ Ubezpieczenia wszystkie znane sobie okoliczności, o które TUZ Ubezpieczenia zapytywał w formularzu ubezpieczenia albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez TUZ Ubezpieczenia umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
3. Ubezpieczający w czasie trwania umowy ubezpieczenia obowiązany jest niezwłocznie zgłaszać TUZ Ubezpieczenia wszelkie zmiany okoliczności, które mogą mieć wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa wypadku ubezpieczeniowego, o które TUZ Ubezpieczenia zapytywał w formularzu ubezpieczenia albo innych pismach przed zawarciem umowy ubezpieczenia.
4. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 2 i 3 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
5. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 2 i 3 nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 2 lub 3 doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
6. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia grupowego, Ubezpieczający jest zobowiązany poinformować TUZ Ubezpieczenia, czy Ubezpieczeni finansują koszt składki ubezpieczeniowej.
7. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, Ubezpieczający jest zobowiązany doręczyć Ubezpieczonemu, przed wyrażeniem przez nich zgody na finansowanie składki, przekazane mu przez TUZ Ubezpieczenia - informację o warunkach umowy ubezpieczenia, w tym SWU oraz informację, które postanowienia SWU określają przesłanki wypłaty odszkodowania, a także ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania lub jego obniżenia, tj. informacje, o których mowa w art. 17 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Informacje dostarczone przez TUZ Ubezpieczenia będą przekazywane Ubezpieczonemu przed przystąpieniem do umowy ubezpieczenia na piśmie, albo jeżeli osoby zainteresowane wyrażą na to zgodę, na innym trwałym nośniku.
8. Ubezpieczający zobowiązany jest ponadto do:
 - 1) opłacenia składki ubezpieczeniowej lub jej rat w ustalonym terminie,
 - 2) umożliwienia TUZ Ubezpieczenia zasięgnięcia informacji dotyczących okoliczności wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego,
 - 3) przekazywania w ustalonych terminach, danych niezbędnych do wykonania umowy ubezpieczenia, w szczególności wykazu osób przystępujących do umowy ubezpieczenia zawartej w formie imiennej.

PRAWA I OBOWIĄZKI TUZ UBEZPIECZENIA**§ 18**

1. TUZ Ubezpieczenia przysługuje prawo monitorowania ryzyka dla celów ubezpieczeniowych.
2. TUZ Ubezpieczenia może powołać na swój koszt ekspertów, specjalistów w celu określenia przyczyny szkody lub ustalenia rozmiaru szkody bądź weryfikacji przedłożonych faktur, rachunków, kalkulacji, kosztorysów i dokumentów związanych z powstałą szkodą oraz zasięgnięcia opinii specjalistów w celu określenia przyczyny powstania szkody, rozmiaru szkody i wysokości należnego odszkodowania.
3. Po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, TUZ Ubezpieczenia informuje o tym Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem oraz podejmuje postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego wypadku ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także informuje osobę występującą z roszczeniem, na piśmie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.
4. TUZ Ubezpieczenia udostępnia Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia informacje i dokumenty gromadzone w celu ustalenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia

- lub wysokości odszkodowania lub świadczenia. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez TUZ Ubezpieczenia udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez TUZ Ubezpieczenia.
5. Informacje i dokumenty, o których mowa w ust. 4, TUZ Ubezpieczenia udostępnia na żądanie, w postaci elektronicznej.
 6. Sposób:
 - 1) udostępniania informacji i dokumentów, o których mowa w ust. 4,
 - 2) zapewniania możliwości pisemnego potwierdzania udostępnianych zgodnie z ust. 4 informacji,
 - 3) zapewniania możliwości sporządzania kserokopii dokumentów i potwierdzania ich zgodności z oryginałem zgodnie z ust. 4, – nie może wiązać się z nadmiernymi utrudnieniami dla osób, o których mowa w ust. 4.
 7. Koszty sporządzenia kserokopii oraz udostępniania informacji i dokumentów w postaci elektronicznej, ponoszone przez osoby, o których mowa w ust. 4 nie mogą odbiegać od przyjętych w obrocie zwykłych kosztów wykonywania tego rodzaju usług.
 8. TUZ Ubezpieczenia przechowuje informacje i dokumenty, o których mowa w ust. 4, do czasu upływu terminu przedawnienia roszczeń z umowy ubezpieczenia.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA WYPADKU UBEZPIECZENIOWEGO**§ 19**

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu zmniejszenia jej rozmiarów.
2. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1, TUZ Ubezpieczenia jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
3. W razie ubezpieczenia na cudzy rachunek postanowienia ust. 1-2 stosuje się również do Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

§ 20

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego mogącego powodować odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia, Ubezpieczający obowiązany jest do:
 - 1) powiadomienia TUZ Ubezpieczenia, niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu przez pracodawcę lub osobę trzecią (poszkodowanego) przeciwko Ubezpieczonemu z roszczeniem o odszkodowanie w związku z zajściem wypadku ubezpieczeniowego,
 - 2) podjęcia współpracy z TUZ Ubezpieczenia w celu wyjaśnienia okoliczności powstania szkody, jej wysokości oraz zasadności roszczenia,
 - 3) zabezpieczenia możliwości skutecznego dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za zajście wypadku ubezpieczeniowego; jeżeli za zajście wypadku ubezpieczeniowego odpowiedzialne są osoby trzecie, obowiązkiem Ubezpieczającego jest podanie TUZ Ubezpieczenia wszelkich znanych informacji dotyczących tych osób.
2. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązku określonego w ust. 1 pkt 1, TUZ Ubezpieczenia może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło TUZ Ubezpieczenia ustalenie okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego.
3. Skutki braku powiadomienia TUZ Ubezpieczenia o wystąpieniu przez poszkodowanego przeciwko Ubezpieczającemu z roszczeniem o odszkodowanie w związku z zajściem wypadku ubezpieczeniowego nie następują, jeżeli TUZ Ubezpieczenia w terminie wyznaczonym do zawiadomienia otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
4. W przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, powiadomienie o wystąpieniu przez osobę trzecią (poszkodowanego) przeciwko Ubezpieczającemu z roszczeniem o odszkodowanie w związku z zajściem wypadku ubezpieczeniowego, o którym mowa ust. 1 pkt 1, może zgłosić również Ubezpieczony albo jego spadkobiercy. W tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak uprawniony z umowy ubezpieczenia.
5. W razie niedopełnienia przez Ubezpieczającego z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa któregośkolwiek z obowiązków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, a ich niedopełnienie pozostaje w jakimkolwiek związku z powstałą szkodą, TUZ Ubezpieczenia może odmówić przyznania odszkodowania w całości lub w części za szkodę powstałą z tego tytułu, o ile niedopełnienie tego obowiązku uniemożliwiło ustalenie okoliczności szkody lub jej rozmiaru.
6. Jeżeli wypadek ubezpieczeniowy objęty jest zakresem ubezpieczenia również na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z innym zakładem ubezpieczeń, Ubezpieczający obowiązany jest do natychmiastowego pisemnego poinformowania tego zakładu ubezpieczeń o powstaniu szkody i uzyskania potwierdzenia odebrania informacji przez inny zakład ubezpieczeń

- oraz do zawiadomienia TUZ Ubezpieczenia o przekazaniu takiej informacji innemu zakładowi ubezpieczeń (dostarczenie kopii pisma).
7. Jeżeli przeciwko Ubezpieczającemu w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym wystąpiono na drogę sądową, Ubezpieczający zobowiązany jest powiadomić o tym TUZ Ubezpieczenia niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od otrzymania pisma procesowego wszczynającego postępowanie sądowe.
 8. Jeżeli przeciwko Ubezpieczającemu w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym wszczęte zostało postępowanie karne Ubezpieczający zobowiązany jest niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od uzyskaniu o tym wiadomości, powiadomić o tym TUZ Ubezpieczenia.
 9. Ubezpieczający zobowiązany jest doręczyć TUZ Ubezpieczenia orzeczenie sądu wraz z uzasadnieniem w terminie umożliwiającym mu zajęcie stanowiska w sprawie ewentualnego dalszego postępowania.
 10. W razie umorzenia postępowania Ubezpieczający obowiązany jest dostarczyć do TUZ Ubezpieczenia postanowienie o umorzeniu postępowania wszczętego w sprawie dotyczącej powstałej szkody.
 11. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek postanowienia ust. 1-10 stosuje się również do Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

WYPŁATA ODSZKODOWANIA**§ 21**

1. TUZ Ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 9 niniejszego paragrafu, wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku własnych ustaleń dokonanych w postępowaniu dotyczącym określenia stanu faktycznego wypadku ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń, wysokości odszkodowania, zawartej z uprawnionym ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.
2. TUZ Ubezpieczenia pokrywa także w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego:
 - 1) uzasadnione okolicznościami danego zdarzenia niezbędne koszty mające na celu zapobieżenie zwiększaniu się szkody,
 - 2) niezbędne koszty ochrony prawnej w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi osoby trzeciej lub uprawnionego w sporze cywilnym prowadzonym za zgodą lub na polecenie TUZ Ubezpieczenia. Ubezpieczeniem objęte są następujące koszty ochrony prawnej:
 - a) koszty sądowe w sprawach cywilnych – w wysokości określonej zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych,
 - b) koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu cywilnym - koszty wynagrodzenia adwokatów lub radców prawnych ustalane według stawek minimalnych określonych w przepisach regulujących wysokość opłat za czynności adwokata lub radcy prawnego przed organami wymiaru sprawiedliwości,
 - 3) koszty, o których mowa w pkt 1 niniejszego ustępu pokrywane są w granicach sumy gwarancyjnej,
 - 4) koszty, o których mowa w pkt 2 niniejszego ustępu pokrywane są w granicach sumy gwarancyjnej ustalonej na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe do wysokości 10% tej sumy, nie więcej niż 2000 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej,
 - 5) kosztów, o których mowa w pkt 2 niniejszego ustępu, TUZ Ubezpieczenia nie pokrywa, jeżeli z okoliczności wynika, że szkoda nie jest objęta ochroną ubezpieczeniową.
3. Odszkodowanie wypłacane jest w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie.
4. Jeżeli wyjaśnienie okoliczności potrzebnych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczeniowej TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania w terminie określonym w ust. 3 okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, jednakże bezsporną część odszkodowania TUZ Ubezpieczenia wypłaca w terminie określonym w ust. 3.
5. Jeżeli w terminach określonych w ust. 3-4 TUZ Ubezpieczenia nie wypłaci odszkodowania lub świadczenia, zawiadamia na piśmie:
 - 1) osobę zgłaszającą roszczenie oraz
 - 2) Ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie,– o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także wypłaca bezsporną część świadczenia.
6. Jeżeli odszkodowanie lub świadczenie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, TUZ Ubezpieczenia informuje o tym na piśmie:
 - 1) osobę występującą z roszczeniem oraz
 - 2) Ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie,– wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty świadczenia. Informacja ta zawiera pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.
7. Jeżeli Ubezpieczający lub uprawniony z umowy ubezpieczenia nie zgadza się z odmową zaspokojenia roszczeń lub ustaloną wysokością odszkodowania, może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez TUZ Ubezpieczenia.

8. Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo dochodzenia swoich roszczeń przed sądem według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpiezonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, niezależnie od prawa żądania ponownego rozpatrzenia sprawy przez TUZ Ubezpieczenia.
9. TUZ Ubezpieczenia zastrzega sobie prawo odmowy wypłaty odszkodowania lub innego świadczenia należnego uprawnionemu z umowy ubezpieczenia na podstawie OWU, w sytuacji gdy uprawniony z umowy ubezpieczenia został objęty restrykcjami, embargami lub sankcjami wprowadzonymi w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa, a wypłata odszkodowania lub innego świadczenia mogłaby narazić TUZ Ubezpieczenia na konsekwencje prawne wynikające z restrykcji, embarg lub sankcji, o których mowa powyżej.

ROSZCZENIA REGRESOWE**§ 22**

1. Z dniem wypłaty odszkodowania przechodzą z mocy prawa na TUZ Ubezpieczenia roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli TUZ Ubezpieczenia pokryło tylko część szkody, Ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia roszczeń przed TUZ Ubezpieczenia.
2. Z dniem zapłaty kosztów ochrony prawnej, przechodzą na TUZ Ubezpieczenia roszczenia Ubezpieczającego wobec strony przeciwnej procesu dotyczące zwrotu kosztów sądowych lub innych kosztów, do wysokości kwot zapłaconych kosztów przez TUZ Ubezpieczenia.
3. Jeżeli koszty ochrony prawnej zapłacone przez TUZ Ubezpieczenia zostaną następnie zwrócone Ubezpieczającemu przez sąd lub drugą stronę sporu, to Ubezpieczający jest zobowiązany do przekazania ich TUZ Ubezpieczenia do wysokości kwoty zapłaconych kosztów.
4. Nie przechodzą na TUZ Ubezpieczenia roszczenia Ubezpieczającego przeciwko:
 - 1) osobom, z którymi Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie,
 - 2) pracownikom Ubezpieczającego, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.
5. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek postanowienia ust. 1 – 4 stosuje się odpowiednio do Ubezpiezonego.

REKLAMACJE I SKARGI**§ 23**

1. Reklamacja albo Skarga może być złożona w każdej jednostce TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta.
2. Reklamacja albo skarga może być złożona w następujących formach:
 - 1) pisemnej:
 - a) osobiście w siedzibie lub w innej jednostce TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta,
 - b) przesyłką pocztową wysłaną na adres siedziby lub innej jednostki TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta,
 - 2) ustnej:
 - a) telefonicznie na numer: (+48) 22 327 60 60,
 - b) osobiście do protokołu podczas wizyty Klienta w siedzibie lub w innej jednostce TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta;
 - 3) pocztą elektroniczną na adres: reklamacje@tuz.pl;
 - 4) korzystając z formularza umieszczonego na stronie internetowej www.tuz.pl;
 - 5) wysłana na adres TUZ Ubezpieczenia do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1045 z późn. zm.), wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 tej ustawy.
3. W celu sprawnego przeprowadzenia procesu rozpatrywania reklamacji albo skargi, reklamacja albo skarga powinna zawierać w szczególności:
 - 1) imię i nazwisko (nazwa) Klienta,
 - 2) adres zamieszkania (siedziby) Klienta lub adres do korespondencji oraz numer telefonu kontaktowego,
 - 3) numer polisy lub numer szkody lub numer sprawy jeżeli taki został nadany.
4. Na żądanie Klienta TUZ Ubezpieczenia potwierdza fakt otrzymania Reklamacji albo Skargi w formie pisemnej lub w inny sposób uzgodniony z Klientem.
5. Odpowiedź na Reklamację albo Skargę, powinna być udzielona bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania Reklamacji albo Skargi. Do zachowania terminu wystarczy wysłanie odpowiedzi przed jego upływem.
6. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie Reklamacji albo Skargi i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 6, TUZ Ubezpieczenia powinien przekazać Klientowi, który wystąpił z Reklamacją albo Skargą, informację w której:

- 1) wyjaśni przyczynę opóźnienia,
 - 2) wskaże okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy,
 - 3) określi przewidywany termin rozpatrzenia Reklamacji albo Skargi i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania Reklamacji.
7. Odpowiedź na reklamację albo skargę powinna być udzielona w formie pisemnej (w postaci papierowej) albo wysłana na adres Klienta do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1045 z późn. zm.), wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 tej ustawy.
 8. Odpowiedź udzielona w formie pisemnej powinna być wysłana przesyłką pocztową lub listem poleconym wysłanym na adres wskazany przez Klienta.
 9. Na wyłączny wniosek Klienta odpowiedź może być dostarczona pocztą elektroniczną lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji.
 10. TUZ Ubezpieczenia podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE**§ 24**

1. Wszelkie zawiadomienia i oświadczenia w związku z umową ubezpieczenia powinny być składane na piśmie lub w inny uzgodniony przez strony umowy sposób.
2. Powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
3. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
4. Prawem właściwym dla umowy ubezpieczenia zawartej na podstawie niniejszych SWU jest prawo polskie.
5. Spór między Klientem a TUZ Ubezpieczenia może być zakończony w drodze pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między Klientem a TUZ Ubezpieczenia, prowadzonego przez Rzecznika Finansowego: adres strony internetowej Rzecznika Finansowego: www.rf.gov.pl.
6. Przez Klienta, o którym mowa w ust. 5 niniejszego paragrafu rozumie się osobę fizyczną będącą Ubezpieczającym, Ubezpieczonym, uposażonym lub uprawnionym z umowy ubezpieczenia, spadkobiercą posiadającym interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności lub spełnieniu świadczenia z umowy ubezpieczenia.
7. Ubezpieczający zobowiązany jest poinformować TUZ Ubezpieczenia o zmianie adresu bądź siedziby w jednej z form wskazanych w ust. 1 niniejszego paragrafu.

§ 25

Niniejsze SWU zostały zatwierdzone Uchwałą Zarządu TUZ Ubezpieczenia Towarzystwa Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej Nr U/3/2025 z dnia 28 sierpnia 2025 r. i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 9 września 2025 r.